

Důchodová reforma: otázky a odpovědi

ZACHOVÁME DOBU VÝPLATY DŮCHODU I V BUDOUCNU

Z jakých údajů se bude vycházet při stanovení důchodového věku?

Pravidla důchodového věku se do roku 2030 měnit nebudou, obecně se úprava dotkne teprve osob narozených po roce 1965. Posun bude pozvolný, i po roce 2031 půjde maximálně o 2 měsíce za rok. Podle stávajících predikcí by odcházeli dnešní padesátníci a čtyřicátníci do důchodu mezi 65. a 67. rokem, ženy dříve podle počtu vychovaných dětí.

Důchodový věk se bude odvíjet od průměrného věku dožití, ne však přímo. Záměrem je, aby průměrně lidé strávili ve starobním důchodu stejnou dobu, předpokládáme, že to bude okolo 21,5 let. Dnes je to více než 23 let, průměrná doba strávená v důchodu se za posledních třicet let výrazně zvýšila. Údaj se do budoucna nedá stanovit jako odečet důchodového věku od průměrného věku dožití. Jde o jiný výpočet než u statistiky skutečně strávené doby v důchodu, a sice statistický odhad, kolik let stráví daná osoba v důchodu, a to podle aktuálních demografických údajů ČSÚ v době odchodu do starobního důchodu.

Pro stanovení důchodového věku se bude vycházet z údajů Českého statistického úřadu o střední délce života v 50 letech, přičemž důchodový věk se stanoví vždy pro osoby, které v daném roce dosáhnou 50 let (např. statistické údaje za rok 2024 bude použity pro stanovení věku osob narozených v roce 1974). Důchodový věk se stanoví jako věk 65 let + rozdíl mezi střední délkou života v 50 letech v daném roce a střední délkou života padesátiletých osob v roce 2015. Střední délka života se stanoví jako prostý průměr střední délky života žen a mužů (pro výchozí rok 2015 to je $(32,6 + 27,7) / 2 = 30,15$). Důchodový věk mezi dvěma sousedními generacemi se bude moci změnit maximálně o 2 měsíce.

Jak konkrétně bude stát padesátiletého člověka informovat o jeho termínu odchodu do důchodu? Bude moci s tímto datem počítat a bude mít jistotu, že se již nezmění?

Předpokládá se, že hodnota důchodového věku pro konkrétní ročník narození bude vyhlášena ve formě nařízení vlády, případně vyhláškou MPSV. Následně bude veřejnosti sdělena všemi dostupnými informačními kanály.

Kterých ročníků narození se bude týkat posunutí odchodu do důchodu? Lidé narození do kterého roku mohou počítat s již oznámeným termínem odchodu do důchodu?

Změna by se měla vztahovat v zásadě na ročníky narození po roce 1965. Platí ale, že posun důchodového věku bude probíhat pozvolna, nikoliv skokově. Například těm, kterým je dnes těsně nad padesát let (konkrétně narození v roce 1971), se důchodový věk v případě schválení navržených pravidel posune o maximálně několik měsíců nad 65 let s výjimkou žen, které vychovaly 5 nebo více dětí, jejichž důchodový věk podle stávajících pravidel nedosáhl 65 let a tabulka změny důchodového věku do 65 let (dosáhnou jej v roce 1937) u nich zůstane zachována.

POSTUPNÉ PŘÍZPŮSOBOVÁNÍ NOVÝCH DŮCHODŮ STÁRNUTÍ SPOLEČNOSTI

Jestliže se mají krátit výpočty důchodů v letech 2026 – 2035, co bude s důchody přiznanými po roce 2036 a později? Budou se také krátit podle upraveného mechanismu?

Výpočet nových důchodů je vždy přesně stanoven v září předcházejícího roku v nařízení vlády. Parametry se vždy upravují o meziroční nárůst průměrné mzdy. Tak tomu bude i po roce 2035. Parametry roku 2035 se upraví o nárůst mezd a tím budou určeny parametry roku 2036. Od roku 2036 se již vzorec měnit nebude.

OMEZENÍ KUMULACE DPP

Jak vysoký bude limit pro kumulaci dohod?

Limity u dohod o provedení práce jsou navrhované na 25 % průměrné mzdy pro příjem u jednoho zaměstnavatele, druhý limit je 40 % průměrné mzdy pro příjem od všech zaměstnavatelů.

SDÍLENÍ DŮCHODOVÝCH NÁROKŮ MANŽELŮ

Bude se společný vyměřovací základ týkat pouze manželů? Budou ho moci využít také dlouhodobí partneři?

Společný vyměřovací základ budou moci využít manželé a také registrovaní partneři. Pro nesezdané či neregistrované páry tato možnost nebude.

Jak budu moci požádat o společný vyměřovací základ manželů? Při žádosti o důchod?

O sdílený vyměřovací základ manželů bude možné žádat i v průběhu manželství v produktivním věku, nejen před odchodem do důchodu. Lze požádat také zpětně, a to i za celé manželství. Žádost musí podepsat oba manželé. To bude možné na okresní správě sociálního zabezpečení nebo písemně či elektronicky s úředně ověřeným podpisem. Souhlas se sdílením bude jednostranně odvolatelný, avšak pouze s účinky do budoucna. Rozvodem nezanikne sdílení za období, na které se vztahovala dohoda manželů. Obdobně se bude postupovat u registrovaných partnerů.

VDOVSKÉ A VDOVECKÉ DŮCHODY

Co znamená prodloužení doby pro obnovu nároku na vdovský důchod na 5 let?

Výplata vdovského/vdoveckého důchodu se poskytuje po dobu jednoho roku po úmrtí manžela. Po uplynutí této doby výplata náleží, pokud vdova/vdovec splňují některou z podmínek stanovenou zákonem (např. péče o nezaopatřené dítě s nárokem na sirotčí důchod, péče o svého rodiče nebo rodiče zemřelého manžela ve stupni závislosti II až IV, invalidita třetího stupně pozůstalého manžela, dosažení věku o 4 roky nižšího, než je důchodový věk muže stejného data narození, nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší). Pokud dojde k zániku nároku na vdovský/vdovecký důchod, nárok se podle dosavadní úpravy obnoví, jestliže se do 2 let od jeho zániku splní některá z výše uvedených podmínek (např. dítě skončí studium a posléze opět začne studovat). Pokud v uvedené lhůtě nedojde ke splnění některé ze zákonem stanovených podmínek, nárok navždy zaniká. Připravovaná právní úprava prodlouží lhůtu pro obnovu nároku na vdovský/vdovecký důchod ze dvou na 5 let, ostatní podmínky zůstanou stejné jako dnes. Znamená to, že více vdov a vdovců splní některou ze zákonem stanovených podmínek (např. dosáhne příslušného věku) před uplynutím období pro obnovu výplaty a získá díky tomu trvalý nárok na tento důchod do konce života.

POJIŠTĚNÍ OSVČ

Kterých osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) se bude týkat zvýšení odvodů?

Zvýšení minim se bude týkat jen těch, kteří platí z vyměřovacího základu nižšího, než je 40 % průměrné mzdy.

Bude se navýšení odvodů na sociální zabezpečení týkat všech OSVČ, nebo jen těch, kteří nejsou v paušálním režimu?

Výše odvodů OSVČ v paušálním režimu je navázána na minimální platbu pojistného. Pokud tedy dojde ke zvýšení minimálního vyměřovacího základu, dojde tak i k odpovídajícímu zvýšení platby poplatníků paušální daně v nejnižším pásmu tržeb do jednoho milionu Kč. Vyměřovací základ ve druhém a třetím pásmu paušální daně se zvýší o 10 %, aby reflektoval zvýšení vyměřovacího základu z 50 na 55 % daňového základu.

Jaký je mechanismus pro zvyšování odvodů OSVČ?

Minimální vyměřovací základ OSVČ z hlavní činnosti se bude zvyšovat během tří let z 25 % průměrné mzdy na 30 % v roce 2024 → 35 % v roce 2025 → 40 % průměrné mzdy v roce 2026. (Dnes je to 2 944 korun měsíčně. První rok to bude měsíčně o 600 Kč více. Druhý rok + 600 měsíčně a třetí rok + 600 měsíčně. Takže po třech letech budou platit částku mezi 4,5 a 5 tisíc korun měsíčně.) To v důsledku zvýší jejich důchody o několik tisíc Kč.

ROZŠÍŘENÍ OKRUHU OSOB V NÁROČNÝCH PROFESÍCH

Jak zjistím, jestli má profese spadá mezi náročné profese?

Náročné profese nebudou vymezeny názvy, ale tím, zda pojištěnec vykonává práce zařazené ve 3. nebo 4. kategorii prací podle zákona o ochraně veřejného zdraví a je vystaven na pracovišti vybraným rizikům, u kterých nelze vliv rizik eliminovat ochrannými pomůckami. Přesná podoba okruhu osob, kterých se to bude týkat, bude ještě diskutována.

Je možné zjistit už teď, jaký budu mít přibližně důchod?

Ano, můžete využít Informativní důchodovou aplikaci, která vám vypočítá aktuální odhad výše vašeho starobního důchodu. Výsledek se odvíjí od aktuálně platných předpisů. Pravidla důchodové reformy kalkulačka zohlední až poté, co zákon nabyde účinnosti. Výše důchodu se odvíjí od více faktorů, takže je zejména u mladších ročníků spíše orientační, protože nevíme, jak se bude vyvíjet inflace a růst mezd. Aplikaci najdete zde: [Informativní důchodová aplikace \(IDA\) - Česká správa sociálního zabezpečení \(cssz.cz\)](#).

OCENĚNÍ VÝCHOVY DĚTÍ – RODIČOVSKÝ VYMĚŘOVACÍ ZÁKLAD

Komu a jak toto opatření prospěje?

Období péče o dítě ve věku do 4 let bude hodnoceno podobně, jako kdyby takto pečující osoba pracovala, přičemž jako fiktivní příjem se dosadí částka ve výši všeobecné průměrné mzdy. Pokud by rodič nastoupil do práce dříve, než dítě dosáhne 4 let, odvody z jeho výdělku by se připočetly navíc, což posílí motivaci pracovat i během péče o malé děti. Zároveň bude zachována možnost požádat, aby namísto hodnocení fiktivních či skutečných vyměřovacích základů byla doba péče pro účely stanovení výpočtového základu vyloučena. To znamená, že bude použit průměr odvozený ze skutečných výdělků

pojištěnce, což bude výhodnější pro osoby, jejichž výdělkový průměr je vyšší než všeobecná průměrná mzda.

Opatření se týká rodiče pečujícího o dítě do 4 let a stejně také těch, kdo pečují o své nemohoucí blízké.

PŘEDČASNÉ DŮCHODY

O kolik měsíců/let dříve bude možné odejít do předčasného důchodu?

Do předčasného důchodu bude možné odejít nejdříve tři roky před dosažením důchodového věku. Většina lidí, kteří se rozhodnou pro předčasný důchod, odchází o jeden až dva roky dříve. V budoucnu se ale nebude stávat, že by odchod do předčasného důchodu byl výhodnější, to je neudržitelné a demotivující. Podmínkou nároku bude získání aspoň 40 let pojištění (nejen doba výdělečné činnosti, ale i náhradní doby). Zpřísní se penalizace za předčasné čerpání starobního důchodu – za každých i započatých 90 dnů chybějících od data přiznání předčasného starobního důchodu do dosažení důchodového věku se procentní výměry sníží o 1,5 % výpočtového základu. Procentní výměra předčasného důchodu se bude poprvé valorizovat od 1. ledna kalendářního roku následujícího po kalendářním roce, ve kterém poživatel dosáhl důchodového věku. Základní výměra se bude valorizovat beze změny.

POLOVIČNÍ KRÁCENÍ PŘEDČASNÉHO DŮCHODU PO ODPRACOVÁNÍ 45 LET

Za jakých podmínek bude možné odejít z fyzicky náročné profese do důchodu dříve?

Při předčasném odchodu do důchodu se trvale snižuje výše důchodu. Standardně se za každých 90 dnů předčasnosti důchod sníží přibližně o 300 Kč. Při odchodu o 1 rok dříve jde u průměrného důchodu přibližně o 1 420 Kč. Nově bude po odpracování 45 let při odchodu do předčasného důchodu toto krácení pouze poloviční (tedy přibližně o 710 Kč). Do podmínky doby pojištění 45 let se bude započítávat nejen doba výdělečné činnosti, ale také náhradní doby pojištění: péče o děti do 4 let, péče o závislé osoby ve stupni I do 10 let věku dítěte, péče o osobu jakéhokoliv věku závislou ve stupni II až IV a základní vojenská služba.

Za každých i započatých 90 dnů od přiznání předčasného důchodu do dosažení důchodového věku se tedy bude procentní výměra snižovat ne o 1,5 % výpočtového základu, ale jen o 0,75 % výpočtového základu. Při plném využití období předčasnosti (3 roky) by krácení činilo 9,75 % výpočtového základu, zatímco u osob, které 45 let nezískaly, by krácení činilo 19,5 %.

Kompletní informace o změnách: [Důchodová reforma \(mpsv.cz\)](https://www.mpsv.cz)